

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій»

Кафедра криміналістики та судової медицини

Статус дисципліни – вибіркова

Рівень вищої освіти – другий

Ступінь вищої освіти – магістр

Форми здобуття вищої освіти – денна, заочна

Мова навчання – українська

Форма підсумкового контролю – залік

**Науково-педагогічний
працівник (-ки)**

Артем Самодін – завідувач кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Вадим Пясковський – професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Юлія Черноус – професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, доктор юридичних наук, професор

Анна Миrowsька – професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Поліна Антонюк – професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук

Федір Сокиран – професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Іван Курилін – доцент кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Андрій Антощук – доцент кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук

Ольга Вакулик – доцент кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Віталій Лісогор – доцент кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Віктор Семенов – доцент кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Профайл викладача (-ів)	https://www.naiou.kiev.ua/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-kriminalistiki-ta-sudovoyi-medicini/zagalni-vidomosti/sklad-kafedri.html
Контактний телефон	вн. 11–13
E-mail:	k009@naiou.kiev.ua
Розклад навчальних занять	Відповідно до графіка освітнього процесу
Консультації	Очні: щодня з 14.00 до 16.30 год. відповідно до графіка чергувань On-line: електронна пошта k009@naiou.kiev.ua пн-пт з 9:00 до 16:00
Сторінка дистанційного курсу	https://dn.naiou.kiev.ua/login/index.php

Стислий опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни є засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних положень, набуття навичок та формування умінь щодо проведення слідчих (розшукових) дій та призначення судових експертиз в процесі здійснення професійної діяльності з розслідування кримінальних правопорушень.

Тривалість

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	денна форма здобуття вищої освіти		заочна форма здобуття вищої освіти	
	д/б	ксф	д/б	ксф
Кількість кредитів ECTS – 3	Рік підготовки			
	1-й	-	-	-
	Семестр			
	2-й	-	-	-
Загальна кількість годин – 90	Лекції			
	2 год.	-	-	-
	Семінарські			
	2 год.	-	-	-
	Практичні			
	26 год.	-	-	-
	Самостійна робота			
	60 год.	-	-	-
Вид контролю				
залік				

Форми та методи навчання

Практичні заняття проводяться двома науково-педагогічними працівниками, оскільки, з врахуванням специфіки відпрацювання ситуаційних завдань з використанням можливостей навчально-тренувальних полігонів та робочих місць з інсценованою слідовою картиною кримінальних правопорушень, навчальна група завчасно поділяється на дві підгрупи.

Методи навчання:

- **Словесні**

Розповідь-пояснення використовується під час навчання здобувачів протягом лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повість, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та здобувачем вищої освіти, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати здобувачів на активізацію отриманих знань. Саме за допомогою їх викладач активізує діяльність здобувачів, ставлячи їм запитання для роздумів, розв'язання проблемної ситуації.

Лекція слугує для пояснення теми; її типовими ознаками, є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, введення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

- **Наочні методи**

Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та демонстрації власної думки.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів.

- **Практичні методи:** вправи, складання процесуальних документів. Проведення слідчих (розшукових) дій. Ці методи не несуть нової навчально-пізнавальної інформації, а слугують лише для закріплення, формування практичних умінь при застосуванні раніше набутих знань.

- **Навчальна робота під керівництвом викладача** – самостійна робота. До неї належать написання рефератів, самостійні письмові роботи, контрольні роботи, написання тестів.

- **Рольова гра:**

пояснення фабули (змісту й умов гри);

підготовка дійових осіб для виконання своїх ролей;

підготовка учнів-експертів, ведучого.

Система поточного контролю. Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом семінарських занять, а також шляхом: проведення експрес-опитувань, тестування, підготовки доповідей і рефератів. При оцінюванні враховується глибина теоретичних знань здобувачів і вміння застосовувати їх на практиці.

Система підсумкового контролю. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Структура білета передбачає два теоретичні питання.

Пререквізити: «Особливості кваліфікації та розслідування окремих видів кримінальних правопорушень», «Судова експертиза», «Доказове право у кримінальному процесі», «Реалізація юрисдикційних повноважень правоохоронними органами».

Постреквізити: «Інформаційні системи та технології в правозастосовній діяльності».

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
ПРН11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.	ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ПРН15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.	ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ПРН17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.	ФК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію. ФК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні. ФК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння практики їх застосування.

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- поняття, завдання, джерела та засоби криміналістичної тактики;
- поняття тактики слідчих (розшукових) дій;
- поняття тактичних прийомів, тактичних комбінацій, тактичних операцій;
- поняття слідчої ситуації, тактичного рішення і тактичного ризику;
- поняття та класифікацію криміналістичних версій, етапи їх побудови та перевірки;
- поняття і сутність планування розслідування, принципи планування розслідування, особливості окремих видів планування розслідування;
- поняття, завдання та форми використання спеціальних знань під час досудового розслідування;
- поняття, сутність та види судових експертиз, систему судово-експертних закладів України;
- поняття і види зразків для порівняльного дослідження, вимоги до них, правила і тактика отримання зразків;

вміти:

- аналізувати й оцінювати первинну інформацію, яка містить ознаки кримінального правопорушення;
- оцінювати слідчі ситуації та приймати оптимальні тактичні рішення під час розслідування кримінальних правопорушень;

- формулювати версії і визначати напрямки розслідування кримінальних правопорушень, планувати проведення слідчих (розшукових) дій;
- тактично кваліфіковано проводити слідчі (розшукові) дії;
- кваліфіковано готувати і призначати різні види криміналістичних та інших експертиз.

Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
<p>Тема 1. Особливості тактики проведення огляду</p>	<p><i>Семинар</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та завдання огляду під час досудового розслідування. Суб'єкти і об'єкти огляду. Завдання учасників огляду та їх правова регламентація. 2. Особливості проведення окремих видів огляду: місця події; місцевості, приміщення, речей і документів; трупа; тіла живої людини (освідування). 3. Організаційно-тактичні засади підготовчого, робочого, заключного етапів проведення огляду. 4. Тактичні прийоми та їх комплекси, що застосовуються під час огляду. <p><i>Практичне заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Огляд як слідча (розшукова) дія та самостійний пізнавальний прийом. 2. Організаційно-тактичні засади огляду. Криміналістична класифікація огляду. 3. Огляд місця події. Організаційно-тактичні особливості первинного, повторного і додаткового огляду місця події. 4. Використання спеціальних знань та технічних засобів під час огляду місця події. Попереднє дослідження слідів на місці події. 5. Тактичні комбінації, що застосовуються під час огляду місця події. 6. Огляд речей і документів. Огляд документів – речових доказів, які містять ознаки підробки. Особливості огляду документів – засобів за свідчення фактів, порядок їх приєднання до матеріалів кримінального провадження. 7. Освідування особи. Етапи освідування та завдання, що вирішуються на кожному із них. Дотримання морально-етичних вимог при освідуванні. 8. Правила виявлення, фіксації, вилучення криміналістичних об'єктів, які мають значення для кримінального провадження: слідів рук, ніг, зубів, нігтів, волосся та інших слідів людини; слідів крові та інших біологічних слідів людини; слідів запаху; слідів транспортних засобів, слідів злому, вогнепальної та холодної зброї і слідів, пов'язаних з її застосуванням та ін. 	<p><i>Теми рефератів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце і роль огляду у розслідуванні кримінальних правопорушень. 2. Мета і тактика освідування. <p><i>Завдання для самостійної роботи:</i></p> <p>За результатами практичного відпрацювання ситуаційних завдань скласти документи, зазначенні у завданнях.</p>

	<p>9. Особливості огляду одягу трупа та ложа трупа. Спеціалісти, які залучаються до огляду трупа. Правила фотографування трупа.</p> <p>10. Використання даних огляду трупа для встановлення особи загиблого та з'ясування інших обставин кримінального правопорушення</p>	
<p>Тема 2. Особливості тактики проведення обшуку</p>	<p><i>Практичне заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття обшуку. Правові та фактичні підстави проведення обшуку. 2. Об'єкти обшуку та об'єкти пошуку. 3. Організаційно-тактичні особливості проведення обшуку у житлі чи іншому володінні особи. 4. Порядок дій учасників обшуку під час робочого етапу на попередній стадії, оглядовій стадії, детальній стадії обшуку. 5. Особливості реалізації окремих тактичних комбінацій під час обшуку: «забезпечення умов проведення слідчої (розшукової) дії та керування діями її учасників», «здійснення психологічного впливу на особу, житло та інше володіння якої піддають обшуку», «відшукання всіх об'єктів пошуку», «фіксації перебігу й результатів обшуку» та ін. 6. Організаційно-тактичні заходи для виявлення тайників у житлі чи іншому володінні особи. 7. Тактичні прийоми обшуку та їх класифікація. 8. Техніко-криміналістичне забезпечення проведення обшуку. 9. Особливості фіксації перебігу і результатів обшуку у протоколі та додатках до нього. <p>Правила використання фото- та відеозапису під час проведення обшуку.</p>	<p><i>Теми рефератів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль трасології у розслідуванні та попередженні кримінальних правопорушень. 2. Сліди людини: їх класифікація, виявлення, фіксація, вилучення, дослідження під час розслідування кримінальних правопорушень. <p><i>Завдання для самостійної роботи:</i></p> <p>За результатами практичного відпрацювання ситуаційних завдань скласти документи, зазначенні у завданнях.</p>
<p>Тема 3. Особливості тактики проведення допиту</p>	<p><i>Практичне заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття допиту. Предмет допиту, правові та фактичні засади його проведення. 2. Етапи допиту. Завдання підготовки до проведення допиту. 3. Робочий етап допиту та організаційно-тактичні заходи на стадіях: встановлення психологічного контакту; вільної розповіді; постановки запитань; ознайомлення допитуваного з протоколом і записом показань. 4. Тактичне забезпечення проведення допиту: тактичні прийоми і тактичні комбінації. 5. Поняття і межі допустимості психологічного впливу на допитуваного. 6. Особливості реалізації окремих тактичних комбінацій під час одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб: «сприяння адаптації до обстановки слідчої (розшукової) дії та усунення небажаних станів психіки допи- 	<p><i>Теми рефератів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічні основи проведення допиту. 2. Тактика допиту неповнолітніх підозрюваних. <p><i>Завдання для самостійної роботи:</i></p> <p>За результатами практичного відпрацювання ситуаційних завдань скласти документи, зазначенні у завданнях.</p>

	<p>туваних», «стимулювання установки на необхідність спілкування» та ін.</p> <p>7. Поняття одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб. Встановлення й підтримання з учасниками одночасного допиту двох та більше вже допитаних осіб психологічного контакту.</p> <p>8. Фіксація ходу та результатів допиту. Особливості складення протоколу допиту. Фіксація допиту за допомогою технічних засобів.</p>	
<p>Тема 4. Особливості тактики проведення пред'явлення для впізнання</p>	<p><i>Практичне заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, правові та фактичні підстави пред'явлення для впізнання. 2. Етапи пред'явлення для впізнання. 3. Підготовка до проведення пред'явлення для впізнання. Попередній допит суб'єкта впізнання. Підбір об'єктів, серед яких необхідно провести впізнання. Визначення місця, часу, умов пред'явлення для впізнання. 4. Застосування технічних засобів та залучення спеціальних знань під час пред'явлення для впізнання. 5. Організаційно-тактичні особливості пред'явлення особи для впізнання за зовнішніми ознаками, за голосом та ходом, за фотознімками та відеозаписами. 6. Організаційно-тактичні засади пред'явлення особи для впізнання поза візуальним спостереженням та режимі відеоконференції. 7. Типові слідчі ситуації пред'явлення для впізнання під час досудового розслідування та напрями їх вирішення. 8. Організаційно-тактичні особливості пред'явлення речей для впізнання. 9. Організаційно-тактичні особливості пред'явлення трупа для впізнання. «Туалет трупа». 10. Фіксація перебігу та результатів пред'явлення для впізнання. Додатки до протоколу пред'явлення для впізнання. 	<p><i>Теми рефератів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пред'явлення для впізнання та його роль розслідуванні кримінальних правопорушень. 2. Тактичні прийоми підготовки і проведення пред'явлення для впізнання, їх характеристика. <p><i>Завдання для самостійної роботи:</i></p> <p>За результатами практичного відпрацювання ситуаційних завдань скласти документи, зазначенні у завданнях.</p>
<p>Тема 5. Особливості тактики проведення слідчого експерименту</p>	<p><i>Практичне заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, правові та фактичні підстави проведення слідчого експерименту. 2. Умови проведення слідчого експерименту. Підготовка до проведення слідчого експерименту. Проведення попереднього допиту особи, показання якої будуть перевірятися під час слідчого експерименту. 3. Застосування методів реконструкції та моделювання під час слідчого експерименту. Створення умов проведення слідчого експерименту. 4. Учасники слідчого експерименту. 5. Особливості проведення повторного та додаткового слідчого експерименту. 	<p><i>Теми рефератів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, завдання, види, наукові основи слідчого експерименту та його загальні тактичні положення. 2. Підготовка до слідчого експерименту та основні тактичні прийоми його проведення. <p><i>Завдання для самостійної роботи:</i></p> <p>За результатами практичного відпрацювання ситуаційних завдань скласти документи, зазначенні у завданнях.</p>

	<p>6. Тактичні прийоми та їх комплекси, що застосовуються під час слідчого експерименту.</p> <p>7. Фіксація перебігу та результатів слідчого експерименту. Додатки до протоколу слідчого експерименту.</p>	
<p>Тема 6. Особливості тактики використання спеціальних знань, призначення та проведення експертизи</p>	<p><i>Лекція</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Застосування спеціальних знань як форма реалізації науково-технічних досягнень у кримінальному провадженні. 2. Завдання та форми використання спеціальних знань під час проведення слідчих (розшукових) дій. 3. Організаційно-тактичні засади використання спеціальних знань під час проведення окремих слідчих (розшукових) дій залежно від етапу їх проведення: підготовчого, робочого, заключного (фіксації). 4. Удосконалення використання спеціальних знань із різних галузей під час проведення слідчих (розшукових) дій. <p><i>Практичне заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання, правові та фактичні підстави проведення експертизи. 2. Обов'язкове призначення експертизи у кримінальному провадженні. 3. Вимоги до судового експерта, його права та обов'язки. 4. Організаційно-тактичні особливості підготовки до призначення експертизи: збирання необхідних матеріалів; вибір моменту призначення експертизи; визначення предмету експертизи; формулювання запитань експерту; вибір експертної установи або експерта. 5. Особливості призначення додаткової, повторної, комісійної і комплексної експертиз. 6. Система судово-експертних установ України. Вибір експерта (експертного закладу). Особливості проведення експертизи поза експертним закладом. 7. Порядок проведення експертизи і дотримання методики експертного дослідження. 8. Оцінка висновку експерта та використання отриманих даних під час досудового розслідування. 9. Отримання зразків для експертизи. Вільні та експериментальні зразки. 10. Дотримання прав та свобод людини за умови отримання зразків для експертизи. Фіксація перебігу і результатів отримання зразків для експертизи. 	<p><i>Теми рефератів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Використання судових експертиз у розслідуванні кримінальних правопорушень. 2. Оцінка та використання висновку експерта у кримінальному судочинстві. <p><i>Завдання для самостійної роботи:</i></p> <p>За результатами практичного відпрацювання ситуаційних завдань скласти документи, зазначенні у завданнях.</p>

Основні інформаційні джерела

1. The basics of criminalistic: educational manual / Antoshchuk A., Myrovska A., Sakovskyi A. and others. Kyiv: FOP Maslakov, 2018. 82 p.

2. Криміналістика : підручник / [В. В. Пясковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Самодін та ін.] ; за заг. ред. В. В. Пясковського. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Право, 2020. 752 с.
3. Криміналістика: навчальний посібник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. в 2-х частинах. Частина I: Вступ до курсу криміналістики. Криміналістична техніка / Б.Є. Лук'янчиков, Є.Д. Лук'янчиков, С.Ю. Петряєв. Київ: Нац. тех. ун-т України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського. 2017. 374 с.
4. Криміналістика: навчальний посібник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. в двох частинах. Частина II: Криміналістична тактика. Методика розслідування / Б.Є. Лук'янчиков, Є.Д. Лук'янчиков, С.Ю. Петряєв. Київ: Нац. тех. ун-т України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського. 2017. 474 с.
5. Криміналістика: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / К.О. Чаплинський, О.В. Лускатов, І.В. Пиріг та ін. 2-е вид, перероб. і допов. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 480 с.
6. Криміналістика: підручник / В.В. Пясковський, В.К. Весельський, А.В. Іщенко та ін. Київ: «Центр учбової літератури», 2015. 704 с.
7. Криміналістика: підручник / Р.І. Благута, О.І. Гарасимів, О.М. Дуфенюк та ін. / за заг. ред. Є.В. Пряхіна. 3-тє вид, переробл. та допов. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 948 с.
8. Криміналістика: підручник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша, О.О. Подобний, В.В. Тіщенко та ін. / за ред. В.В. Тіщенка. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2017. 556 с.
9. Криміналістика: підручник: у 2 т. Т. 1 / Ю.В. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова та ін. / за ред. В.Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 456 с.
10. Криміналістика: підручник: у 2 т. Т. 2 / Ю.В. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова та ін. / за ред. В.Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. 328 с.

Технічне обладнання та програмне забезпечення навчальної дисципліни

Інструменти. Використання інструментів, що входять до переліку криміналістичної техніки обирається викладачем, виходячи з теми навчальної дисципліни.

Обладнання. Для закріплення теоретичних знань та відпрацювання практичних навичок здобувачами вищої освіти за темами навчальної дисципліни необхідно використовувати навчально-тренувальні полігони.

Програмне забезпечення. Для забезпечення можливості організації дистанційного навчання може використовуватися платформа Zoom, середовище Classroom, Moodle «Мудл», Соціальні мережі та Telegram.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика щодо термінів виконання та перескладання здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ

Політика щодо академічної доброчесності: <https://www.naiu.kiev.ua/dobrochesnist/>.

Політика щодо відвідування здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ

Політика вивчення та викладання навчальної дисципліни здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ

Оцінювання результатів навчання

Аудиторна робота	Підсумковий контроль: залік	Підсумкова кількість балів
Мах 60%	Мах 40%	Мах 100%
Т. 1, Т. 2 ... Т. 6		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу